

Het fabuleuze beerdiertje

Van de week zakte me de moed even in de schoenen. Als rechtgeaard natuurliefhebber probeer ik milieubewust te leven. Ik sta zo kort mogelijk onder de douche, scheid netjes mijn afval, pak zo veel mogelijk de fiets, koop meestal kringloopkleding etc. etc.

Door de komende klimaattop word je overspoeld met allerlei feiten en feitjes rondom de milieu-problematiek. Wat is het nut van 5 minuutjes douchen in plaats van 10 als voor 1 wit T-shirt honderden liters water nodig zijn? Sta ik netjes het papier van het plastic van de batterijverpakking te halen terwijl vuilverwerkingsbedrijven onze rotzooi gewoon in een ontwikkelingsland dumpen. Eén dagje veenbrand in Indonesië blaast net zoveel CO2 de lucht in als alle Duitse fabrieken in een heel jaar. Wat maakt het autoritje van 7 kilometer naar mijn werk dan uit?

Wij mensen zijn natuur en elk levend organisme streeft naar maximale expansie. Iedereen, plant of dier gaat gelijk voor de volle honderd procent als het de kans krijgt. Als er een jaar veel graan is vermenigvuldigen de veldmuizen zich als idioten. Het gevolg? Ze eten net zo lang door tot alles op is en dan sterven er velen de hongerdood. Als er een open stukje heide in het bos is, ontspruiten daar gelijk berken en grove dennen. Er zijn een heleboel vrijwilligers nodig om ze in toom te houden anders is die open plek in korte tijd gewoon weer bos. Een eekhoorn verzamelt voor de winter zoveel noten als hij maar kan. Hij bedenkt echt niet: afgelopen winter had ik zoveel over laat ik dit jaar maar een onsje minder doen. Sterker nog; als hij de kans krijgt de voorraadkast van de burens te plunderen dan doet hij het.

Zo ziet u zuinig aan doen en eerlijk delen zijn tegennatuurlijk. Daarom hebben wij er misschien ook wel zo'n moeite mee. Net als de hele natuur gooien we het liefst alles in een keer over de balk. Alleen willen we niet dat het jaar daarop onze kinderen de hongerdood sterven. Dus vonden we de landbouw uit. Maar die vernietigde uiteindelijk de toenmalige oerbossen. Veel organismen stierven uit. Anderen pasten zich aan en zo kregen we bijvoorbeeld heel veel weidevogels in Nederland en boerenzwaluwen en steenuilen..... Dat is dan wel weer leuk. Maar die landbouw zorgde er ook voor dat we met meer mensen van minder land konden leven. En dus..... deden we dat ook. Toen vonden we de kunstmest uit en opnieuw groeide het aantal mensen. En zo zorgt elke oplossing die we bedenken voor meer mensen en dus gewoon weer voor nieuwe problemen.

U ziet; mijn dag begon niet best. En met een zucht sloeg ik de bladzijde maar weer om en daar..... daar..... verscheen de foto van een geweldig beest. Hij lijkt nog het meest op een overvolle stofzuigerzak met een goed humeur. Hij ziet er schattig onhandig uit maar let op; schijn bedriegt! Dit is helemaal geen hulpeloos creatuur. Dit is een werkelijk een fenomenaal beest: Het Beerdiertje!

Bestand tegen de meest extreme omstandigheden. Hij kan tegen zowel vocht- als zuurstofgebrek en overleeft bij alle temperaturen tussen de -272 en 151 graden. Hij is te vinden op mossen maar ook in de diepzee en hij kan zelfs tegen radioactieve straling. Sterker; hij overleeft het een paar dagen aan de buitenkant van een ruimteschip! Wat zegt u daar van! Ze zijn maximaal een halve millimeter groot maar hebben 17 procent van hun genen gekopieerd van andere planten én dieren. De meeste organismen op aarde komen niet verder dan 1,5 procent. Kortom, mochten wij er in slagen de aarde onleefbaar te maken voor onszelf dan neemt deze microscopische geweldenaar het gewoon over! En dat idee vrolijkte mij weer helemaal op!

Carin

December 2015

Eddie is back in town

Als je zo laag bij de grond bent als Ed de reuzenteckel, dan kom je voor onvermoede problemen te staan. Gelukkig is overal een oplossing voor....

Ik kies graag de routes langs de slootkanten als ik met hem op stap ga. Dan kan hij lekker los. Meestal vindt hij dat helemaal top. Maar vandaag blijft hij aan het begin van het pad al staan. Ik roep hem. Hij staart me “niet begrijpend” aan zonder ook maar een poot te verzetten. Ik roep nog eens. Hij draait zich half om zo van: ik wil daar niet langs, kom dan gaan we hier heen.

Maar ja wie is er nu de baas? Dus ik roep; “Eddie, verdorie kom!”. Dan gooit hij zijn volgende wapen in de strijd; Dat wat wij noemen “De Blik”. Hij kijkt je dan half in elkaar gedoken met veel oogwit aan. Ik kijk streng terug en met zware tegenzin begint hij uitermate langzaam mijn kant op te lopen. Mooi. Tevreden draai ik me om en loop verder.

Eigenlijk begrijp ik zijn tegenzin wel. Aan deze kant van de sloot liggen hopen uitgedroogde plantenresten van een maaibeurt van enkele weken geleden. Het polderdistrict laat dat altijd liggen. Nu zitten er tussen dat plantenmateriaal ook distels. Die zijn groen al scherp laat staan als het opgedroogd is. Ook zit er kaardenbol tussen en de stekels aan die stengels zijn ook niet fijn aan de pootjes.

Ik kijk om.... Ed is verdwenen. Dan zie ik ineens de stengels in de sloot wild bewegen en ik hoor hem plonsen. Helaas staan er zoveel planten in het water dat er geen doorkomen aan is. Gelukkig is Ed niet voor één gat te vangen. Hij klimt tegen de oever aan de overkant omhoog. “Ed man, kom hier!” roep ik. Maar hij rent vrolijk het grazige weiland in en kijkt uitdagend achter om. “Nee!” roep ik. Ook goed.....Met een wijde boog komt hij braaf weer naar de slootkant. Vandaar kijkt hij me uitnodigend kwispelstaartend aan. “Hierrrr!” gebied ik. Hij maakt een speels sprongetje en draaft weer het weiland in om te demonstreren hoe heerlijk je daar wel niet kunt rennen. “Eddie...” roep ik dreigend. En hij huppelt weer mijn richting uit maar verder dan de oever gaat hij niet.

De slootwand is nogal steil dus ik besluit dat als hij evenwijdig met me mee loopt ik hem nu niet ophaal. Dus wandelen we ieder aan onze eigen kant. Gezellig.....

Maar al gauw komt er een einde aan het weiland. In de hoek staat een grote groep flink hoog koninginnenkruid met brandnetel vermengd met kleefkruid en aan twee kanten omgeven met steile slootkanten. Dapper stort Ed zich in de plantenmassa en loopt zich daar helemaal vast. Hulpeloos staart hij me aan..... Ik zucht. Er zit maar één ding op..... Ik glijd van de steile oever in de sloot, waad erdoor en klauter tegen andere wand omhoog. (Gelukkig is er niemand in de buurt). Ik werk me door de plantenmassa heen, til hem op en worstel terug naar het sappige, groene weiland.

Zodra Ed vaste grond onder zijn pootjes heeft begint hij fanatiek rondjes te rennen. Helemaal blij dat ik eindelijk, eindelijk begrijp dat zijn kant van de sloot toch het beste is.....

Carin
november 2015

Over eten

Vorig jaar augustus zag ik twee jonge koolmezen in mijn tuin. Ze waren op weg naar de moestuin om de rupsen te pikken van het koolwitje. Die hadden gatenkaas gemaakt van mijn kool, jammer voor mij maar fijn voor de mezen want van rupsen worden ze groot. Dat bracht me bij een dilemma. Ik kon de kolen natuurlijk gaan afdekken dan zouden de witjes er niet meer bij kunnen, dan zouden er ook geen rupsen komen en dan.... zouden de meesjes honger hebben. Dat wilde ik niet. Trouwens ik vind vlinders heel leuk....

Dus wat nu? Dit jaar heb ik expres twee kolen gezet, speciaal voor de vlinders en de rupsen en de mezen. Dat had ik niet zelf bedacht hoor. Ik was ooit in de tuin van Natuurlijk Buiten. Daar zei eigenaar Ad over de bessenstruiken: Het bovenste deel is voor ons, het middelste voor de vogels en het onderste voor de egels. Ik weet niet zeker of de dieren zich precies aan deze verdeling houden maar het idee is duidelijk. Je hoeft niet alles voor jezelf te houden.

Een tweede optie zag ik in een TV een programma waarin schrijver Maarten 't Hart werd gevolgd in zijn moestuin. Hij pootte rondom zijn kolenbed Chinese kool speciaal voor de mee-eters; in dit geval slakken.

Die lieten de broccoli en de bloemkool met rust omdat ze de Chinese kool het allerlekkerst vonden. En het werkt niet alleen voor kolen! Zoals u misschien weet zijn zwarte luizen dol op bonen. U snapt hem al... tussen de bonen zaaide ik gewoon iets dat ze lekkerder vinden, in dit geval: goudbloem! En inderdaad mijn bonen zijn blank groen. En zo kun je van alles verzinnen om de buit eerlijk te verdelen.

Op dit moment is “eten uit de natuur” heel erg trendy. Volgens degenen die het promoten is het gezond, veel lekkerder en geeft het een echt terug-naar-de-basis-gevoel. Maar stel je toch eens voor dat 17 miljoen Nederlanders hun eten uit bos en veld zouden halen! Binnen de kortste keren zou ons land eruit zien alsof er een sprinkhanenplaag heeft geheerst. Niet handig dus. Onze wilde dieren hebben het weinige dat er is veel te hard zelf nodig... Dus ik zou willen pleiten voor afblijven.

Als u toch terug-naar-de-natuur-eten wilt, verbouw het dan gewoon zelf! Een vlier in de haag voor siroop en jam, in een zonnig hoekje brandnetels voor de soep, een paardenbloemenveld in uw gazon, een bramenstruik in plaats van zo'n exotische druif tegen uw gevel. Veel van die wilde planten bezitten een heel eigen schoonheid, ze trekken een heleboel leuke dieren aan én u kunt ze natuurlijk gewoon combineren met soorten die u alleen voor het ‘mooi’ houdt. Zelfs paddenstoelen hoeft u niet uit het bos te halen. Die kunt u zelf kweken op geprepareerde stammetjes; weet u ook zeker dat u een soort heeft waar u meer dan eens van kunt eten.....

Nu we toch bezig zijn met verantwoord doen; wat als je vleeseter bent? Een wild zwijn in de tuin houden wordt inderdaad wat lastig maar wat dacht u van een lekker stukje wilde gans? Ze worden in grote getale vergast en als we ze nou gewoon opeten nadat ze van de door ons aangelegde ‘grasakkers’ hebben gegeten is het kringetje weer mooi rond. Toch?

Ik weet dat ik nu volkomen doordraaf maar stel je toch eens voor dat iedere tuin in Nederland in een wildplukparadijs zou veranderen, er zouden heel wat plant- en diersoorten van allerlei rode lijsten geschrapt kunnen worden en u zou desondanks uw buikje rond kunnen eten!

PS: voor alle fans van Eddie de reuzenteckel; hij is weer bij ons dus we gaan vast weer wat beleven!

Carin
oktober 2015

Een stekelige insluiper

Het is een zwoele zomeravond en we zitten op het terras onder ons keukenraam. De zwaluwen zijn al op nest en in de schemer zien we nu de vleermuizen dwarrelen.

Plots beweegt er iets bij het overdekte zitje achter in de tuin. Een kleine schaduw volgt op caviawijze keurig de onderzijde van de wanden om dan in de struiken te verdwijnen. Daarna kunnen we zijn tocht door onze tuin precies volgen want luidruchtig ritselt en snuift hij zich een weg naar de composthoop. Dat is niet verwonderlijk want een egel, dat had u vast al begrepen, is dol op regenwormen en die zitten daar volop.

Een paar dagen later kuiert hij over het pad in de moestuin. Als hij mijn man opmerkt staat hij even stil, snuffelt en slaat dan rustig het paadje linksaf in en verdwijnt tussen de kolen. Fijn! want daar kan hij me mooi van de slakken afhelfen!

Inmiddels is het vaste prik; als het schemert zien en horen we onze stekelige insluiper rondscharrelen. Hij is inmiddels zo aan ons gewend dat hij rustig onder onze stoelen doorloopt als hij toevallig naar de andere kant van de tuin moet. Een egel heeft immers niets te vrezen met zo'n pinnig verdedigingsstelsel. Het helpt alleen niet tegen auto's; iedereen heeft wel eens het trieste resultaat gezien.

Waarom komen egels vaak in tuinen voor? Omdat een beetje natuurlijke tuin lijkt op een bosrand hun oorspronkelijke biotoop; Veel verschillende bomen, struiken, vaste planten en kruidachtigen op een kleine afstand. Hierin leeft een veelheid aan insecten, slakken en wormen precies waar egels dol op zijn. Bovendien zijn er voldoende verstoppplaatsen om de dag door te brengen want egels zijn nachtbrakers. Met hun uitstekende (letterlijk en figuurlijk) reukorgaan sporen ze zelfs in het diepste duister hun voedsel op.

Egels zijn territoriumdieren en een volwassen dier heeft ongeveer 400m² nodig. Dat halen de meeste van onze tuinen niet maar een aantal aan elkaar natuurlijk wel, mits er geen onneembare hindernissen tussen staan zoals afgesloten schuttingen, muurtjes en gaas.

Draagt u de egel een warm hart toe maak dan samen met uw burens doorgangen onder de tuinafscheidingen of knip een stukje onder uit het gaas misschien krijgt u dan ook bezoek van deze sympathieke scharrelaar!

Carin
september 2015

Zien, horen, ruiken en voelen....

Is het u wel eens opgevallen wat geuren met een mens doen? Als ik maar een vleugje koe ruik dan ben ik gelijk weer terug op de boerderij van mijn oom en tante. Elke zomer gingen mijn zusjes en ik daar logeren. Allerlei beelden flitsen voorbij; in jas en laarzen de wei in om het vee op te halen voor het melken, de kar met melkbussen die we naar de weg brengen langs de boos blazende ganzen van de burens, opa die koffie op het schoteltje laat lopen zodat het afkoelt en hij snel weer aan het werk kan, het gillen van de varkens vlak voor voedertijd, de dauw op de buxus in de moestuin....

Al die beelden in minder dan een tel in mijn hoofd bij maar een heel klein beetje koeienlucht. Wonderlijk toch?

Maar over het algemeen zijn wij mensen heel visueel ingesteld en 'verwaarlozen' de berichten van onze andere zintuigen vaak. Pas als ons zicht uitgeschakeld raakt worden we ons pas goed bewust van het feit dat we ook nog kunnen ruiken, horen en voelen.

Veel dieren kunnen ronduit slecht zien en gebruiken andere zintuigen om de wereld waar te nemen. Honden bijvoorbeeld ruiken vele malen beter dan wij. Als u uw hond uitlaat en hij staat bij elke lantaarnpaal stil om te snuffelen en vervolgens een drupje te laten vallen dan is hij druk aan het communiceren met soortgenoten in de buurt.

Over het zingen van de vogels hebben we het al eens gehad; niks vrolijkheid gewoon schelden naar de burens en luisteren wie er terugroept.

Dan zijn er ook nog mogelijkheden die wij niet hebben. Heel bekend is natuurlijk de echolocatie waarvan vleermuizen en dolfijnen gebruik maken. Maar er is meer: sommige haaiensoorten hebben elektrische sensoren waarmee ze vissen kunnen traceren die zich verstoppen in het zand en veel slangen hebben warmtesensoren in hun kop waarmee ze in het absolute donker zoogdieren en vogels kunnen onderscheiden.

Ook zitten de zintuigen van sommige dieren op voor ons bizarre plaatsen. Veel nachtvlinders horen niet met oren maar met hun borststuk, mieren ruiken met hun antennes, en vliegen proeven met hun pootjes! Ik zie het al voor me; even in de pan klimmen om de soep te proeven! Au!

Wilt u eens ervaren hoe het is om op andere zintuigen te vertrouwen dan uw ogen? Kom dan naar de Nacht van de Nacht op 24 oktober a.s. Natuurorganisaties door heel het land bieden tal van buitenactiviteiten in het nachtelijke donker. Zet de datum vast in uw agenda! Op de site van o.a. IVN Oude IJsselstreek vindt u te zijner tijd de nodige informatie. U bent van harte welkom!

Carin
augustus 2015

Goede bedoelingen...

Als ik thuis ben staat onze schuurdeur altijd open en vorig jaar beschouwde een boerenzwaluw dat als een uitnodigend gebaar. Al een paar keer had ik er een naar binnen zien flitsen en er ook weer uit zien komen. En jawel toen ik wat beter rond keek zag ik dat er kleiklontjes op de TL balk lagen precies op de ontsteker. Hmhhh niet handig vond ik.

Mijn man maakte dus een klein balkje net naast de TL balk en legde de al eerder gedeponeerde kleiballetjes daar op. Nu maar afwachten...

Nu, de zwaluw had het helemaal begrepen en ging vrolijk verder met het bouwen van een nest op het aangebrachte balkje. Ook was hij druk met reclame maken voor de nieuwe stek. Regelmatig vloog hij de schuur in en uit terwijl hij schelle kreten liet horen.

Ondertussen realiseerde ik me dat we een nieuw probleem hadden. We konden de schuurdeur nu natuurlijk niet meer dicht doen als we weg zouden zijn. Dus haalden we er een achterraampje uit en plaatsten een plank met een vliegopening in het kozijn. Dit maakte wel de aanvliegroute wat minder ideaal dus in spanning wachtten we af. Het leek erop dat dit toch een wat grote ingreep was want het bouwsel in de schuur groeide niet verder. Jammer.

Een paar dagen later stormde ik tijdens een regenbui met de tuinstoelkussens voor me uit de schuur in er helemaal niet meer op bedacht dat de zwaluw binnen zou kunnen zijn.

Die schrok zich een ongeluk, knalde tegen het zijraam en dwarrelde daarna amechtig achter de stelling. Oeps.. Voorzichtig gluurde ik er achter langs en zag het vogeltje op de grond zitten. Ik schoof voorzichtig mijn hand tussen de muur en de stelling om wat ruimte te maken. De zwaluw vloog paniekerig op , botste nu op het tegenoverliggende raampje en schoot daarna naar buiten.

Ik bleef beduusd achter en voelde me eigenlijk nogal schuldig. Ik had het arme dier de stuipen op het lijf gejaagd, hij was twee keer met dat kleine koppie tegen een ruit aan geknald, zou zo'n teer vogeltje daar ongeschonden vanaf komen?

In ieder geval heeft dit jaar nog geen enkele zwaluw zich in onze schuur gemeld. Daaruit kun je volgens mij twee conclusies trekken;

Of onze gast heeft het vorig jaar niet overleefd, of hij heeft het juist wel doorstaan en een hoop negatieve reclame gemaakt! Voor mijn eigen gemoedsrust ga ik maar van dat laatste uit.

Carin
juli 2015

Een lekker luchtje

Eddie (u weet wel, de teckel) ligt heerlijk uitgestrekt op het gras te suffen. Mooi, dan kan ik even naar binnen om koffie te maken. Als ik door het keukenraam naar buiten kijk zie ik hem met de zijkant van zijn kop over het gras wrijven en daarna gaat zijn lange lijf er achter aan. Nee hè? Ja hoor. Hij neemt iets worstvormigs in zijn bek waar een klein staartje aan zit. Legt het weer neer en gaat er nu met de andere kant van zijn kop overheen. "Eddie! Nee!". Ik ren naar buiten. Verbaasd kijkt hij me aan als ik de dode spitsmuis uit het gras vis.

Spitsmuis? Hé, die had ik al lang niet meer gezien noch gehoord in mijn tuin. Het zijn heel primitieve zoogdieren, klein, met heel spitse snuitjes en een dichte vacht. De eerste zoogdieren schijnen er ongeveer zo

uit te hebben gezien. Ze hebben een cloaca net als vogels, dat wil zeggen dat hun ontlasting en urine uit een en dezelfde opening komen. Ze leven solitair in zelf gegraven holletjes maar ook oude mollengangen beschouwen ze als geschikte woning. In de paartijd dringen mannetjes het territorium (400 tot 600 m³!) van een vrouwtje binnen en na een fikse ruzie met veel gekrijs paren ze. Daarna mag papa gelijk weer vertrekken. Moeder zorgt namelijk alleen voor de 4 tot 6 jongen die binnen 7 weken na de paring geboren worden, opgroeien en zelfstandig zijn. In de zomer volgen zo nog 3 tot 4 worpen.

Nou, gefeliciteerd hoor ik u denken, jij hebt binnen de kortste keren een muizenplaag! Maar u hebt het mis als u denkt dat ik dat erg vind want in tegenstelling tot gewone muizen, zijn spitsmuizen insecteneters. Ze ruimen een heleboel slakken, kevers en rupsen op en dat doen ze bovendien in een moordend tempo. Ze hebben namelijk een hartslag van 200 slagen per minuut en daardoor een razende spijsvertering. Ze jagen drie uur, slapen een poosje, wel zo'n 5 minuten, en hop verder gaat het weer, op jacht. Over hyperactief gesproken! Doordat ze voortdurend moeten eten is voldoende nachtrust er dus niet bij en aan uitslapen denken ze al helemaal niet. Ze gaan letterlijk dag en nacht door. Het zal u niets verbazen dat dat niet lang goed gaat. Ze worden dan ook nooit ouder dan 2 jaar.

En dit exemplaar is dus klaar met zijn korte maar hevige leven. Ik denk niet dat Eddie daar een handje bij geholpen heeft want spitsmuizen scheiden namelijk een giftige, sterk geurende substantie uit waardoor roofdieren ze niet op eten. Maar kennelijk kon Eddie het luchtje wel waarden.

Ziet u het al voor zich; voor de frisheid, even een dode spitsmuis onder uw oksels door halen? Eddie wel.

Carin
juni 2015

Caviahok

Op zaterdag wordt ons caviahok schoongemaakt en de bodembedekking belandt dan op de composthoop. In de resten zitten vaak wat verdwaalde graankorrels en zonnebloempitten. Duiven zijn daar dol op maar zij niet alleen zoals weldra zal blijken.....

Een grote houtduif schraapt ijverig met zijn poten in het strooisel. In de haag hoor ik een mus een snaterend geluidje maken dat ik altijd uitleg als een soort van schelden. Al gauw komen er een tweede en een derde aangevlogen en samen vormen ze een sputterend koortje. Er voegen zich nog een stuk of drie mussen bij de pruttelaars maar de duif is niet onder de indruk en gaat rustig door met zijn zoektocht naar lekkers.

Dan trekt een van de mussen de stoute schoenen aan en landt achter de duif. Die heeft het gelijk in de gaten en jaagt het brutaaltje weg. Een volgende mus doet een poging maar hem gebeurt het zelfde. Even lijken de mussen overleg te houden en dan gaat de hele groep op het gaas rondom de composthoop zitten. De duif dreigt wat met zijn vleugels en krabt ondertussen verwoed verder. Even lijken de straatjongens zich uit het veld te laten slaan maar dan gaan ze over op een andere tactiek.

Ze landen in een kring op de afvalhoop en beginnen om de duif heen te hippen; als een groep indianen in rondedans om hun totempaal. De duif draait verward in het rond. Her en der doet hij een uitval met snavel en vleugels terwijl de mussen net achter zijn rug ondertussen snel wat graantjes pikken. Al gauw is de duif het getreiter zat en vliegt weg.

Eindelijk hebben de mussen al het lekkers voor zichzelf maar zoals dat vaker gaat tussen schurken, zorgt de verdeling van de buit voor nieuwe schermutselingen. Dreigend met klapperende vleugeltjes, pikkend met felle snaveltjes en met (natuurlijk) een heleboel kabaal bevechten ze ieder korreltje. En dan ineens gaat de hele bende op de vleugels en ligt het strooisel uit het caviahok tot ver op het pad. En wie mag dat weer gaan opruimen?????

Carin
mei 2015

Een koningin in mijn tuin

Het is een zonnige voorjaarsdag. De narcissen bloeien in stralend geel en ook de roze en blauwe bloemen van het longkruid zijn verschenen. Ertussen zoemt zwaar en dik een zwart geel gestreepte hommelmel met een wit achterwerk. Het is de koningin van de aardhommel. Doordat hommels zo veel haar hebben, kunnen ze goed tegen lage temperaturen en het zijn daardoor de eerste insecten die je ziet vliegen. Eigenlijk weet ik er niet zo veel over dus ik ga op zoek op internet en in de boeken. Nou, nou mensen, je weet niet wat je leest!

In het afgelopen najaar is de jonge koningin bevrucht door een dar. Daarna heeft ze overwinterd op een donkere maar vorstvrije plek. Zo gauw de buitentemperatuur boven de 10 graden komt vliegt ze uit en gaat aan de slag. Eerst zoekt ze een geschikte nestholte; meestal een gang van een muis of een mol. En nu stijgt het schaamrood me naar de kaken want ik heb pas een aantal van die gaten in mijn tuin dichtgegooid! Oepsie!

Mocht ze toch nog een open gat vinden dan bekleedt ze het uiteinde met mos en ander zacht plantenmateriaal. Dan begint de bevoorrading; Ze verzamelt stuifmeel en kneedt daar raten van was van. Daarin legt ze 10 bevruchte eitjes per raat en in andere stopt ze nectar die ze buiten verzamelt. Tussendoor houdt ze ook het nest warm door met haar vleugels te wapperen. Wat een werk voor zo'n klein diertje. Maar dat is nog niet alles. Na 5 dagen komen de eerste eitjes uit en moet ze ook nog eens stuifmeel en nectar voor haar larven verzamelen! Een week later verpoppen deze zich en eindelijk heeft onze koningin hulp in de huishouding. Zij nemen nu het zoeken naar voedsel en het vormen van raten over zodat Hare Majesteit zich volledig kan wijden aan het leggen van een dagelijkse portie van 10 eieren.

Als de kolonie tot zo'n 80 werksters gegroeid is, gaat de koningin over op het leggen van onbevruchte eieren; deze ontwikkelen zich tot darren die na een maand uitvliegen. De darren leggen een geurspoor aan op plantenbladeren en takjes dat ze dagelijks verversen. Hiermee lokken ze jonge koninginnen uit andere nesten om mee te paren.

In het nest is in de tussentijd rebellie ontstaan. De hormoonhuishouding van de koningin is namelijk veranderd en daardoor gaat ze nu eitjes leggen waar koninginnen uit voort zullen komen. De feromonen die ze nu uitscheidt zetten ook haar werksters aan tot het leggen van eitjes. De koningin is haar monopoliepositie kwijt en anarchie is het gevolg. De dames stelen en vernietigen elkaars eieren en dat is natuurlijk niet bevorderlijk voor de bevolkingsaanwas. Toch slagen de jonge koninginnen er in zich in deze chaos te ontwikkelen en uit te vliegen. Ze volgen het geurspoor van een dar en na de paring gaan ze op zoek naar een geschikt winterverblijf.

In het oude nest sterven ondertussen de werksters van uitputting en ook de moegestreden, inmiddels kale koningin gaat dood.

Ik weet niet hoe het u vergaat maar ik vind het een duizelingwekkend verhaal. Wat een leven!
Dus ziet u een hommelmelkoningin in uw tuin, maak dan een eerbiedige buiging, ze verdient het!

Wilt u ook een koningin in uw tuin? Zorg voor een plekje waar u niet jaarlijks spit. Maak een rommelhoekje met bv een takkenbos, een rijtje oude dakpannen, een stapeltje stenen of een composthoop. Poot (vroeg)bloeiende nectarrijke planten en gebruik vooral geen gif!

Carin
april 2015

Winterzonnetje

Het is half februari en carnavalsvakantie. Velen zijn naar de wintersport vertrokken. Lekker skiën en daarna op een terras genieten van de zon. In mijn tuin geen sneeuw maar wel een windstil hoekje én een stralend zonnetje. Ik trek een dikke jas aan, zet een stoel neer en ga zitten met de ogen dicht; zo kun je de warmte het beste voelen. Heerlijk rustig. Nou ja, rustig?

Ondertussen gebeurt er van alles om me heen. Ik kan het niet zien maar wèl horen en eigenlijk is dat heel grappig. Een pimpelmeesje maakt verontruste piepgeluidjes nu er een mens zo dicht bij de voedersilo aan de pergola zit. In de platanen roept een kraai, een ander antwoordt uit de verte.

Dan het roef, roef van slaande vleugeltjes, gevolgd door het ritselen van droge beukenbladeren. Even is het stil en dan hoor ik een stuk of drie mussen mompelen vanuit de heg. Ik stel me zo voor dat ze me met hun scherpe, zwarte kraalooogjes bespioneren en ondertussen weddenschappen af sluiten of ik wel of geen voer zal gaan strooien...

Plots hoor ik gespetter. Bijna had ik mijn ogen open gedaan maar ik weersta de verleiding en probeer te raden of het een merel of een kleiner vogeltje is dat zich nu in de drinkbak zit te wassen. Ik kom er niet achter.

De wind schuift een droog blad over het terras en ik hoor het wroeten van een merel in de border.

Ondertussen maakt hij zachte, melodieuze geluidjes; waarschijnlijk een mannetje dat eten zoekt maar ook al in voorjaarsstemming begint te raken.

Het pimpelmeesje is ondertussen overgegaan op territoriumzang. Het klinkt beurtelings harder en zachter omdat hij nu eens naar links en dan eens naar rechts fluit. In de verte antwoordt het stemmetje van een concurrent.

Bij het eksternest in de platanen is nu ook rumoer; een geschil over het ontwerp? Een roodborstje begint te "tikken" een geluidje wat hij maakt als hij verontrust is. Ook de merel laat zijn alarmroep horen; en ik ben net op tijd om de sperwer over de heg naar de burens te zien schieten. Was het raak? Even lijkt zelfs de wind de adem in te houden. Dan piept voorzichtig het pimpelmeesje. Een paar koolmeesjes buitelt door de berkenboom en verder gaat het leven weer. Ook voor mij.

Hop aan het werk!

Carin

Maart 2015

Eddie en ik

Mijn grote vriend Eddie de teckel, logeert weer bij ons. Het heeft vannacht gevoren, er ligt wat sneeuw en de zon schijnt; kortom ideale omstandigheden voor een wandeling. Zoals ik u in september al vertelde, is Eddie geen hondenvriend dus vermijd ik zoveel mogelijk bewoond gebied. We gaan dus op tocht richting het pontje in de Rijnstrangen.

De lucht is vol roepende kolganzen en tegen een donkere wolkenpartij vliegen schitterend witte zilverreigers traag voorbij. In de wilgen bungelt een levendig groepje staartmeesjes. Kwetterend buitelen ze als een soort lottoballetjes door de takken. We staan nog niet aan de Oude Rijn of we zien een ijsvogel over het water flitsen. Kortom, deze wandeling is nu al de moeite waard.

Dan zie ik een eindje naast het pad een vers geschilde wilgentak in het water liggen. Bever! En ja daar zie ik ook de prenten in de sneeuw. Eddie snuffelt enthousiast rond. Helaas verdwijnen de sporen verder het moeras in; daar gaan we maar niet aan beginnen. Ik roep Eddie terug... Daar moet-ie even over nadenken want tja....Gelukkig kiest hij voor gehoorzaam zijn.

We scharrelen verder langs de waterkant. Plots vliegt een dodaars op uit de rietkraag. Enthousiast zet Eddie de achtervolging in en zakt prompt met zijn kromme voorpootjes door het dunne ijs... Hij geeft geen krimp en begint van het water te lebben. Niks aan de hand!

Omdat er zich verder niets meer vertoont besluit hij over te gaan tot een inspectie van de aan- gemeerde roeiboten in de inham. Ze lijken mij totaal niet interessant maar Eddie's neus vertelt hem andere dingen. Hij gaat de vaartuijjes een voor een af en besnuffelt ze uitgebreid. Geen idee wat de conclusie van dit onderzoek is. Nadat hij ze allemaal gehad heeft kuieren we terug over het modderige pad richting de dijk. Op naar de voerbak!

Carin
Februari 2015

IJsvogel

Het kleurenpalet van een regenboog is prachtig, het verenpak van een putter bijna tropisch maar de ijsvogel slaat alles. Glanzend metallic blauw met vlamvend oranje. Met recht noemt men het vogeltje ook wel vliegende edelsteen.

Als ik de brug over de Oude Rijn over fiets hoor ik zijn naalddunne stemmetje in de stille lucht. En ja hoor daar zit hij. Klein en oogverblindend blauw boven het water op de kabel van het trekpontje.

Waarschijnlijk om te fourageren. Een ijsvogel leeft uitsluitend en alleen van vis. Ziet hij een potentieel hapje zwemmen dan stort hij zich er bovenop, grijpt met zijn snavel onder water zijn prooi en neemt het mee terug naar zijn zitplaats. Daar slaat de ijsvogel zijn visje dood en slikt het in één keer door; Kop eerst, wat vooral handig is bij stekelbaarsjes want alleen zo blijven de stekels niet in zijn keel haken.

In tegenstelling tot wat zijn naam doet vermoeden houdt een ijsvogel absoluut niet van ijs. De reden moge duidelijk zijn. Als het water bevroren is, is het eten onbereikbaar geworden. Tijdens een lange of strenge vorstperiode leggen de ijsvogels dan ook bij bosjes het loodje. Maar geen nood. IJsvogels kunnen meerdere legsels per zomer produceren en dan hebben ze vaak nog 6 tot 8 jongen per keer! U begrijpt het al, dat tikt lekker aan.

IJsvogelnesten zijn ook bijzonder. Ze graven in een steile wand een 1 meter lange gang en achterin legt mevrouw haar eitjes. De jongen zitten de eerste weken dus in het pikkedonker te wachten op het eten. Tijdens het voeren passen de kuikens een carrousel-systeem toe. Degene die een visje heeft gehad schuift een plaatsje op voor nummer 2, die op zijn beurt weer doorschuift voor nummer 3 enz. Nu maar hopen dat iedereen eerlijk speelt. Papa en mama kunnen dat in het duister natuurlijk niet controleren.

Zo zie je maar, de meeste vogels zijn bijzonder maar sommige zijn toch meer bijzonder dan de rest.

Carin
januari 2015